

Tézy pre ÚMS z literatúry

- Epická poézia
Pojem epická , rytmus, didakticko-reflexívna poézia
Analýza – Baroková literatúra, H. Gavlovič: Valaská škola mravúv stodola
- Epická poézia
Slovenská romantická literatúra (východiská), prínos **L. Štúra. Ľudová slovesnosť, epická báseň, balada.**
Analýza – S. Chalupka: Mor ho! J. Botto: Smrť Jánošíkova, J. Kráľ: Zakliata panna vo Váhu a divný Janko (žánre, romantický hrdina v dielach...)
- Krátka epická próza – poviedka
Epika, próza, poviedka
M. Kukučín, J. G. Tajovský – zaradenie, život a tvorba...
Analýza poviedok Rysavá jalovica (alt. Keď báčik z Chochoľova umrie), resp. Maco Mlieč (alt. Mamka Pôstková)
- Krátka epická próza – novela
Novela, porovnanie s poviedkou, románom.
Analýza – M. Kukučín: Neprebudený, B. S. Timrava: Ľapákovci (Bez hrdosti), G. Boccaccio: Dekameron, R. Rolland: Peter a Lucia, G. de Maupassant: Gulôčka
- Lyrická poézia
Lyrika, slovenská medzivojnová poézia (podmienky, smery...), J. Smrek a E. B. Lukáč
Analýza – zbierky a básne podľa vlastného výberu
- Veršovaná epika – epos
Epika, žánre, epos (znaky, postupy, hrdinovia).
Analýza- Staroveké eposy (Epos o Gigamešovi, Homér: Ilias, Odysea),
- Epická poézia
P. O. Hviezdoslav – zaradenie, život, dielo – lyrika, epika. Témy Hviezdoslavovej tvorby. **Analýza** diel podľa vlastného výberu (odp. – Hájnikova žena, Krvavé sonety...)
- Veľká epická próza
Román, druhy románov, vývoj románu (hl. v slov. literatúre)
Analýza jedného románu z európskej a slovenskej literatúry – **určiť** druh románu, prostredie, konflikt, postavy, typ rozprávača...
(možnosti: M. Cervantes: Dômyselný rytier Don Quijote..., A. S. Puškin: Kapitánova dcéra, H. de Balzac: Otec Goriot, M. Kukučín: Dom v stráni, J. C. Hronský: Jozef Mak, M. Urban: Živý bič, F. Hečko: **Červené víno**...)
- Próza naturizmu
Vývinové etapy lyrizovanej prózy, naturizmus
Analýza – D. Chrobák: Drak sa vracia, M. Figuli: Tri gaštanové kone alebo F. Švantner: Malka. Znaký naturizmu v interpretovaných dielach. Prostriedky lyrizácie.
- Veľká epická próza
Romantizmus – obdobie, znaky (konflikt, hrdinovia...), žánre, predstavitelia a diela...
Analýza – V. Hugo: Chrám Matky Božej v Paríži (alt. A. S. Puškin: Kapitánova dcéra). Znaký romantizmu v dielach (konflikt, postavy, prostredie...).
- Dramatická literatúra
Dráma, divadlo, inscenácia divadelnej hry...

Horizontálne členenie drámy (dramatická postava, replika, monológ, dialóg, autorská poznámka).

Analýza – W. Shakespeare: Hamlet (renesančný hrdina). Princípy klasicizmu v dielach P. Corneilla: Cid a Moliéra: Lakomec...

- Lyrická poézia

Lyrika, žánre, literárny symbol, epiteton, metafora, prirovnanie

Ivan Krasko, Rudolf Dilong – zaradenie, život a tvorba (charakteristika a znaky poézie). **Analýza** – Ivan Krasko: Noc a samota (tematické členenie), Verše, básne podľa vlastného výberu.

- Epická poézia

Národné obrozenie na Slovensku a buditelia, jazyková otázka, všeslovenská vzájomnosť, vzťah k antickej literatúre, epos

Analýza – Ján Kollár: Slávy dcéra a Ján Hollý Svatopluk, klasicizmus, vplyv antickej literatúry...

- Krátka epická próza – vnútorný monológ

Medzivojnová literatúra, téma 1. svetovej vojny. **Analýza** – Romain Rolland: Peter a Lucia, Erich Maria Remarque: Na západe nič nového

Vnútorný monológ...

- Dramatická literatúra – komická dráma

Komédia v slovenskej dramatickej tvorbe 19. a 20. storočia, vnútorná a vonkajšia kompozícia divadelnej hry (dejstvo, výstup)...

Analýza – J. Chalupka: Kocúrkovo, J. Palárik: Zmierenie alebo Dobrodružstvo pri obžinkoch a J. G. Tajovský: Statky zmätky. Spoločenské východiská, témy...

- Téma 1. svetovej vojny v slovenskej literatúre

Vojnová a sociálna tematika v slovenskej medzivojnovovej literatúre. **Analýza** – Pavol Országh Hviezdoslav: Krvavé sonety, Milo Urban: Živý bič, J.C. Hronský: Jozef Mak

- Veľká epická próza – retrospektívny kompozičný postup

Retrospektívny kompozičný postup, rozprávač, román denník...

Analýza – Ladislav Mňačko: Ako chutí moc (Smrť sa volá Engelchen) a Alfonz Bednár: Kolíška (Sklený vrch). Totalita a jej vplyv na človeka. Rozprávač, umelecké zvláštnosti v dielach.

- Súčasná lyrická poézia

Slovenská poézia po r. 1945 – chronologický prehľad, vývoj. M. Rúfus, V. Mihálik, M. Válek, textári populárnej hudby (K. Peteraj, J. Urban) – východiská, inšpiračné zdroje... **Interpretácia** zbierok podľa vl. výberu.

- Súčasná epická próza

Slovenská próza od 70. rokov 20. storočia po súčasnosť. Prehľad autorov, diel, vplyv európskej postmodernity. **Interpretácia** podľa vl. výberu.

Analýza – Dušan Mitana: Nočné správy, Hľadanie strateného autora, Ladislav Ballek: Pomocník, Peter Jaroš: Tisícročná včela

- Literárne podsystémy - detektívna, fantastická literatúra, sci-fi

Literatúra, vecná literatúra a umelecká literatúra

Dobrodružná, fantastická a detektívna literatúra, rozbor diela podľa vl. výberu.

Analýza diel podľa vlastného výberu (napr. J. R. Tolkien: Pán prsteňov, Arthur Conan Doyle: Štúdiá v červenom, D. Dán, J. Verne).

- Staroveká literatúra
Staroveká literatúra, členenie, literárne druhy a žánre (báj, bájka, epos, óda, tragédia, komédia), autori...
Analýza – Sofokles: Antigona
Základná informácia o dielach: Epos o Gilgamešovi, Homér: Iliada, Odysea,
- Humanizmus a renesancia
Podmienky a znaky H a R, predstavitelia, diela...
Dante Alighieri: Božská komédia, Miguel Cervantes: Dômyselný rytier Don Quijote de la Mancha, Giovanni Boccaccio: Dekameron, W.Shakespeare, Francesco Petrarca: Sonety pre Lauru
Interpretácia 1 diela podľa vl. výberu.
- Dramatická literatúra – absurdná dráma
Dráma po roku 1945, absurdná dráma
Lasica a Satinský: Soireé, RND
Analýza 1 diela– Ivan Bukovčan: Kým kohút nezaspieva, Peter Karvaš: Polnočná omša, Absolútny zákaz, Š. Králik – Svätá Barbora...
- Téma totality v svetovej literatúre
Oficiálna a neoficiálna – disidentská literatúra
Analýza – A. Solženicyn: Jeden deň Ivana Denisoviča, George Orwell – Farma zvierat/ 1984
- Americký kultový román
Charakteristika americkej literatúry v medzivojnovom období a po 2. svetovej vojne. Beatnici...
Analýza – J. D. Salinger: Kto chytá v žite alebo J.Steinbeck – O myšiach a ľudoch.
- Epos v slovenskej literatúre
Objasnite vznik a vývinové etapy eposu v slovenskej literatúre v období slovenského klasicizmu a jeho opodstatnenie v období realizmu.
Analýza- J. Hollý – Svatopluk, P.O. Hviezdoslav – Ežo Vlkolínsky
- Vojnový román
Vojnový román, postmoderný román
Analýza – Joseph Heller: Hlava XXII, M. Šolochov: Osud človeka
- Stredoveká literatúra
Stredoveká literatúra, staroslovienska literatúra, byzantská misia...
Analýza – Konštantín: Proglas, Moravsko-panónske legendy, Legenda o Svoradovi a Benediktovi
- Téma lásky v svetovej i slovenskej literatúre
Prehľad diel ...
Analýza – 2 diela podľa vl. výberu. W. Shakespeare: Romeo a Júlia, Sládkovič: Marína, R. Rolland: Peter a Lucia, M. Figuli: Tri gaštanové kone, R.Jašík: Námestie sv. Alžbety
- Veľká epika – realistický román
Romantizmus a realizmus, realistický román
Analýza – V.Hugo: Chrám Matky Božej..., Honore de Balzac: Otec Goriot